

oprac. H. Kowalski
maj 1985 r.

poproszeni nr M: 788/1469

109
/ 24

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum Państwowej Armii Krajowej
Wojskowe Biuro Poczty
87-100 Gdynia, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: zapak@wp.pl, www.zawacka.pl
NIP 533 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Szrank Franciszek
Wejherowo
Makurat Gertruda - (orka)
84-200 Wejherowo

Gdynia
„Polska Żyje” - JOW. Gr. P.
Szrank Franciszek
ps. „Baxant”

M-788/1469 Pom. 1

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Szank Franciszek
T: K-788/1469 Pom.
Gdynia TOW Gr. P^u

I./1. Relacja k. 2 s. 1-2

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 1 s. 1

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

1). listy k. 1 s. 1

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 10

VI. Fotografie dział i homografii

1/1. Delaija

1. Delaija Szanka Franciszka nt.

własnej działalności komp. mpis bez doty,
omyc, zapisany przez Gertmole,
Makurat

k-2 s. 1-2

S Z A N K Franciszek, ps. "Bazant", członek organizacji konspiracyjnej "Polska Żyje", później TOW GP.

Ur. 4.XI.1905 r. w miejscowości Smoląg, pow. Starogard Gd., syn Franciszka, robotnika rolnego i Joanny z d. Spiegel. Ukończył 7 klas szkoły podstawowej w Bobowie pow. Starogard. Naukę zawodu ślusarskiego - również w Bobowie w okresie 1.VI.1923 - 10.X.1926 r. Egzamin na czeladnika ślusarskiego zdał przed komisją egzaminacyjną w Starogardzie z wynikiem dobrym.

Praca zawodowa: 1.XI.1926 - 1.II.1927 r. u Malickiego w Bobowie, następnie 17.II.1927 - 16.III.1928 r. - w fabryce wagonów i parowozów H. Cegielski w Poznaniu. Służbę wojskową odbył 18.III.28 - 20.IX.1929 r. Rezerwista. Dalsza praca zawodowa: od 1.IV.30 r. pracuje jako czeladnik ślusarski w Krajowych Zakładach Opieki Społecznej w Wejherowie, od 1.V.1933 r. jako instruktor zawodu ślusarskiego - kierownik ślusarni w Szkole Specjalnej dla Głuchoniemych w Wejherowie. Egzamin na mistrza ślusarskiego zdał przed komisją w Toruniu 28.VI.1938 r. Dnie 30.XI.1938 r. otrzymał od Wojewody Pomorskiego brązowy medal za długoletnią służbę.

Przed wybuchem wojny w 1939 r. zmobilizowany jako rezerwista w stopniu kaprała przydzielony zostaje do V Batalionu Obrony Narodowej w Rumi. Po zakończeniu działań wojennych na tych terenach jednostka została rozwiązana. Fr. Szank wrócił do domu w Wejherowie i podjął znowu pracę w charakterze konserwatora urządzeń sanitarnych w dawnych Zakładach Opieki Społecznej - Szkole Specjalnej dla Głuchoniemych, zajętej przez jednostki wojsk niemieckich. Nadal mieszkał tam z rodziną.

✓ Jesienią 1939 r., jako były pracownik Szkoły Specjalnej dla Głuchoniemych /dyrektorem tej szkoły był ks. J. Bartel/ został wprowadzony przez tegoż ks. J. Bartla do organizacji konspiracyjnej "Polska Żyje", włączonej później do TOW GP., ps. "Bazant". Głównymi dowódcami byli ks. J. Bartel i inż. Grzegorz Wojewski. W ostatnim okresie przed aresztowaniem przydział organizacyjny w konspiracji - komendant m. Wejherowa.

✓ Wykonywane zadania: 1/dokonywanie aktów sabotażowych na swoim odcinku pracy, 2/wyniesienie z magazynów wojskowych dużych ilości bielizny osobistej przeznaczonej dla partyzantów, zaś 3/najważniejszym czynem było wykradzenie z magazynów wojskowych w lutym 1940 r. krótkofalówki oraz dorobienie do niej brakującej części - dźwigięki, przy wykonywaniu której potrzebne było złoto. Złota dostarczył członek TOW GP Alojzy Piotrkowski, przeznaczając na ten cel siubną obrączkę swojej zmarłej żony. Krótkofalówkę i później dźwigiękę wyniosła z terenu koszar wojskowych krewna Fr. Szanka Gertruda Bistram ps. "Dziunia". Szerzej o aktach sabotażowych i krótkofalówce napisał w "Banderze"

kpt.mar.mgr M.Solpa.

We wszystkich w/w poczynaniach Fr.Szanka okazał się przychylny i bardzo pomocny żołnierz niemiecki pochodzenia austriackiego imieniem Paul.

Aresztowany 4.V.1943 r. przebywał w Gestapo w Gdańsku i 8.VI.43 r.został przywieziony do obozu koncentracyjnego "Stutthof". Nr.obozowy - 23417. Brał udział w "Marszu śmierci". Wolność odzyskał 10.III.1945 r.podczas pieszej ewakuacji obozu.

Po wyzwoleniu i wyzdrowieniu już 1.VI.1945 r.znowu powrócił do pracy w Państwowych Zakładach Opieki Społecznej w Wejherowie. Od 1.I.1950 r. powołany do pracy w Państwowej Szkole Specjalnej w Wejherowie w charakterze nauczyciela zawodu ślusarskiego. Swoje umiejętności zawodowe doskonalił na kursach dla nauczycieli zasadniczych szkół zawodowych specjalnych w Lubiążu w 1954 i 1956 r.

W 1954 r.zostaje wybrany z listy Frontu Narodowego radnym Miejskiej Rady Narodowej w Wejherowie.Należał do Związku Byłych Jeńców Politycznych z Czasów Okupacji Hitlerowskiej i do Polskiego Związku b.Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych Koło Wejherowo.Był członkiem Związku Zawodowego Pracowników Samorządu Terytorialnego i Użyteczności Publicznej i członkiem Ligi Przyjaciół Żołnierza. Zmarł 15.III.1972 r. Zostawił żonę Józefę i dwie córki: Jolantę ur.8.8.33 r. i Marię ur.19.4.40 r.

Wszystkie powyższe informacje o moim wuju Franciszku Szanku podaję na podstawie wiadomości osobistych /z okresu przedwojennego, ze współpracy w czasie okupacji jak i z lat po zakończeniu wojny aż do Jego śmierci/ jak również na podstawie fragmentów ocalałej dokumentacji rodzinnej: zaświadczeń, dyplomów,legitymacji, korespondencji i tp. oraz na podstawie wspomnień Jego córki Marii, zamieszkałej obecnie w Wejherowie.

Oryginały w/w dokumentacji przekazane zostają do Muzeum "Stutthof" w Sztutowie, zaś kserokopie tych dokumentów znajdują się u Jego córki Marii w Wejherowie.

U w a g a :

Powyższy tekst przeczytano mnie dwa razy.Słyszałam,akceptuję i podpisuję -

J. Makurat
76 Makurat

1/2. Dokumenty dotyczące
Franciszka Szanka:

1. Świadectwie Komisji Likwidacyjnej w Wejherowie z 8.07.1946, nr 69,
- członkostwo w TO W „Gryf Pom.”,
kserokop. oryg. k. 15, 1

ZASWIADCZENIE nr. 69....

Członek b. organizacji konspiracyjnej "Gryf Pomorski"

Franka Franciszek

urodz. *4. M. 1905*..... zamieszkały w *Wejherowo 3 p. Maja 19*.....

uznany został za zdekonspirowanego

Wejherowo dnia 18. lipca 1946r.

KOMISJA REKONWALIDACYJNA

[Signature]

[Signature]

IV/1. Korespondencja bieżąca: Szank
Franciszek

1. Listy Gertrudy Melurat do
Fundacji z 22.12.1994 - dot. doku-
mentacji F. Szank (wuj) omys - k. 15.1

Gertruda MAKURAT

84-200 Wejherowo

Wejherowo, dnia 22 grudnia 1994 r.

Wysłano dnia 28.12.94
1994/12/28

Rel. T-M-758/469^{1.}

F u n d a c j a
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul.Piekary 49

87-100 T o r u ń

Nawiązując do mojego listu z dnia 22.11.94 r. przekazuję w załączeniu informację o moim wuju Franciszku Szanku.

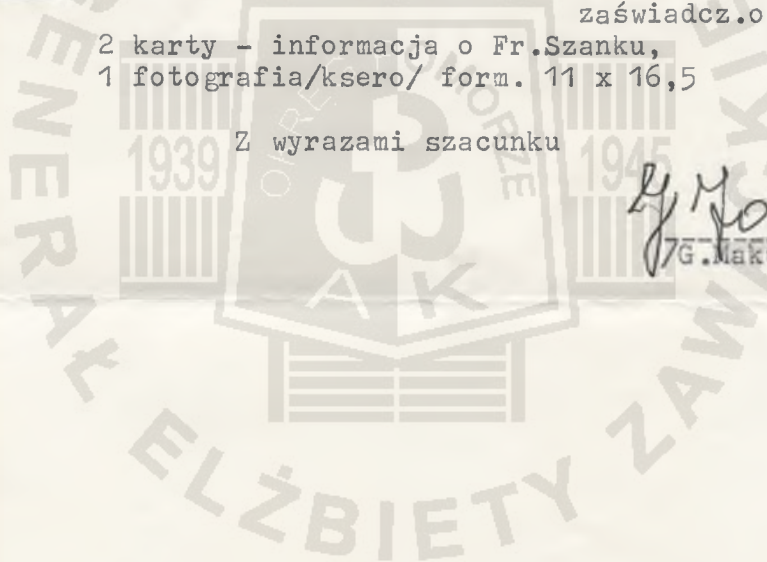
Żałuję bardzo, że stan mojego zdrowia nie pozwala mi należycie scharakteryzować tego Człowieka, jak na to zasługuje. Był bowiem we wszystkim w najwyższym stopniu bardzo dobrym Człowiekiem.

Załączniki: 1 karta ksero-kolor zawiera: nr. obozowy, 2 zdjęcia fotogr.,
zaświadczenie o dekonspiracji;

2 karty - informacja o Fr. Szanku,
1 fotografia/ksero/ form. 11 x 16,5

Z wyrazami szacunku

G. Makurat
G. Makurat

J: A-788/1469 Pom. Gdynia

Frank Franciszek

V. Blarty informacyjne

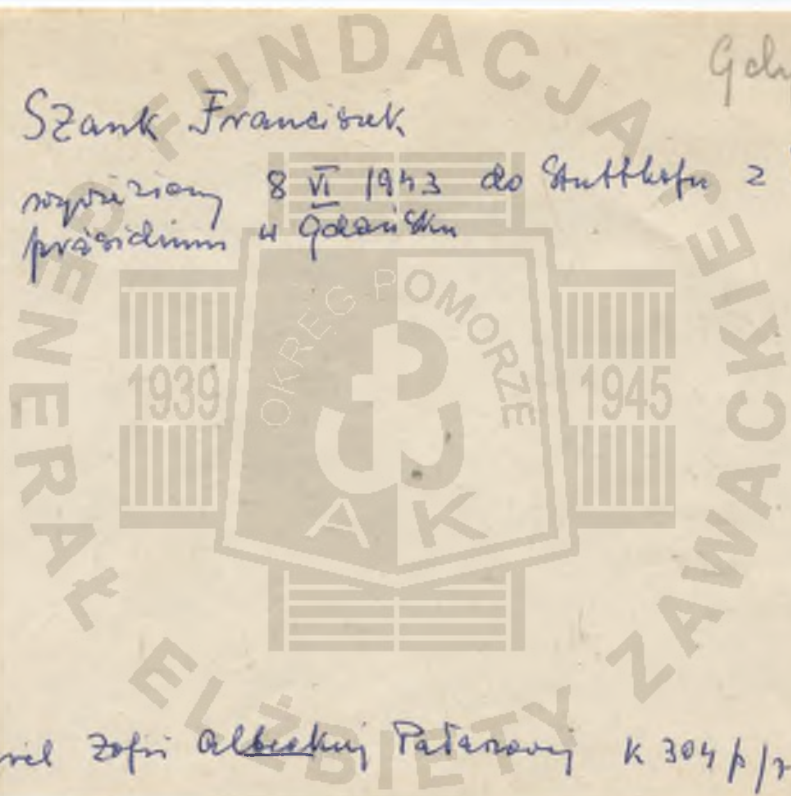
k. 10

Szank Franciszek

Gdynia ①

wyprawy 8 VI 1943 do Guttkefu z Polizei-
prezidium 4 Gdynia

rel. Zofii Albeckiej Patanowej K 304 p/28

Krejtnow^(2.)
Polske Tyje

Szank Franciszek

Kuj Gertrudy Biskram
zam. Malunet, adresu org.
"Polske Tyje" - uisetz slusosli

rob. T. G. Biskram-Malunet

H.M.M

Szonk Franciszek

Weyherowo
Gryf

Franciszek Szonk, ur. 4. 11. 1905 w Smólagu, pow. Starogard. Do wojny i w czasie okupacji pracował jako ślusarz-mechanik w zakładzie dla głuchoniemych w Weyherowie. Bliski współpracownik ks. Bartla w „Polska Zyje”, z którą przeszedł do TOW „Gryf Pomorski” w 1942 r. Aresztowany 4. 5. 1943, więziony w czasie śledztwa w Gdańsku w gestapo do 8. 6. 1943 r., następnie skierowany jako polizeihaftling do Stutthofu. Decyzją Kaltenbrunnera z dnia 6. 3. 1944 r. przeniesiony jako więzień III stopnia do Mauthausen.

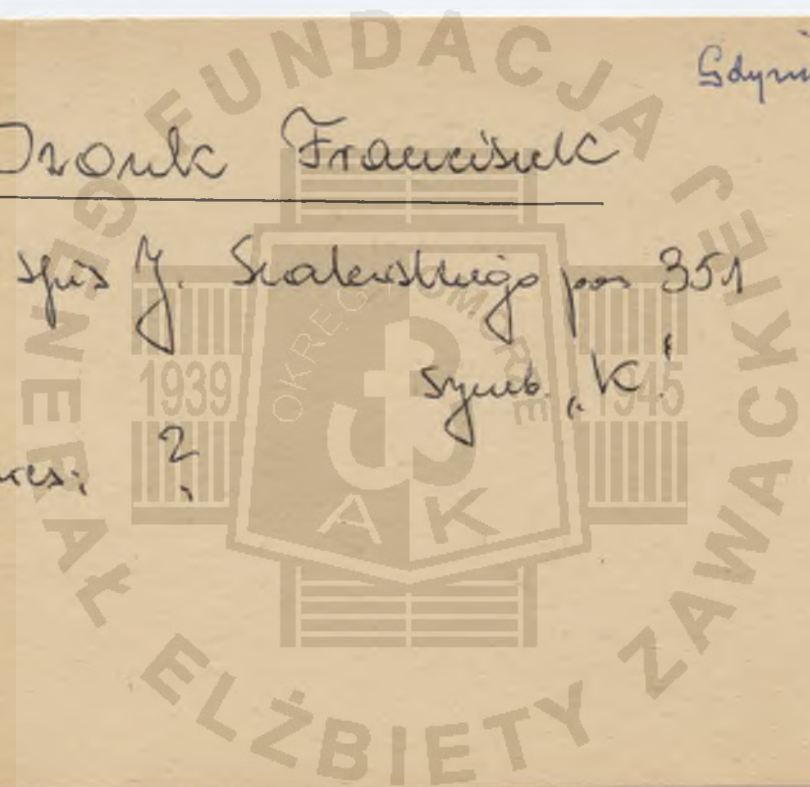
Tomawania 1977/5 nr 29 art. 11

Łódź (4)

Sronk Franciszek

rob. spis J. Skalenskigo pos 351

adres: 2
Sygn. K. 1345

Szanu

Wojciechowski (5)
212-AK

SZONEN FRANCISZEN vel brzońka

Należet do matki wyrodowej zorganizowanej przez
A. Jedryczkę vel Tyrkę ("Pomocnik")

B. Chmura, A. Genowocin, Zgorzelec, Młotki.
Zem. Mur., 1987/7, s. 11
MLJ - 95

Szomk

(6) WĘJMEROWO
"POLSKA ŻYJE"

SZONG FRANCISZEK

1939

1945

J. Prątkowski, Duch oporu,
W 195 AP AK, oprac. B-11, s. 48

Szamlu

⊕ WIEJEROWO
„JOMOC POLAKOM”
„POLSKA RYBA”

SZONK FRANCISZEK

1939

1945

K. Grzechonowski, Zarys obrotu Tow. GP,
1945 APAK, oprac. B-84, s. 8

Szambi [Frenszich]

Hejherowo (8)
Polskie Życie
TOWAR

Hej G. Bistran, Arszonony 1.05. 1943r.
był b. melkretonny i sładziec pdyt
gestapo podejmemego, że był komendantem
„Gryte” na Hejherowo

zob. T. i Bistran G, unj. Gdynia, I/2/str. 3

FUNDACJA
Gdynia⁹⁹
Szank Franciszek

Przywiesziony do Stutthofu
8.06.1943r.

zob: relacja Albedra Łofia;
t.os. L-304; 2.T s.2.

WŁ. TV 2000
ELŻBIETY ZAWACIENIE

Szanek Franciszek

Gdynia 10
JOW „Gr. P.”

zob. Gąsiorowski A., Steyer S.,
Tajna Organizacja Wojskowa
Gryf Pomorski, Gdańsk 2010,
s. 394, 395

SKR. VIII/14

Szank Franciszek

